

РЕЛІГІЯ ТА КУЛЬТУРА СТАРОДАВНЬОГО

老子

人法地 地法天 天法道 道法自然

- **Мета:** ознайомити учнів з давніми віруваннями китайців, сформувати уявлення про релігію та культурно-наукову спадщину, охарактеризувати основні положення конфуціанства та даосизму;
 - удосконалювати вміння працювати з різноманітними джерелами, здійснювати порівняльний аналіз, формулювати і висловлювати власну думку;
 - виховувати почуття поваги до історії та культури інших народів.
-

ПЛАН УРОКУ

1. Міфи та релігійні уявлення давніх китайців.

2. Конфуцій та його вчення.

3. Даосизм.

4. Поява писемності та книжок. Культура

Стародавнього Китаю.

5. Китайські церемонії.

Давньо- китайські міфи

Саме в Китаї
найголовнішими
космічними силами
були не стихії,
а чоловіче і
жіноче начала,
які є
головними
діючими
Силами
у світі.
Відомий
китайський
знак Інь і Янь –
це найпоширеніший
символ в Китаї.

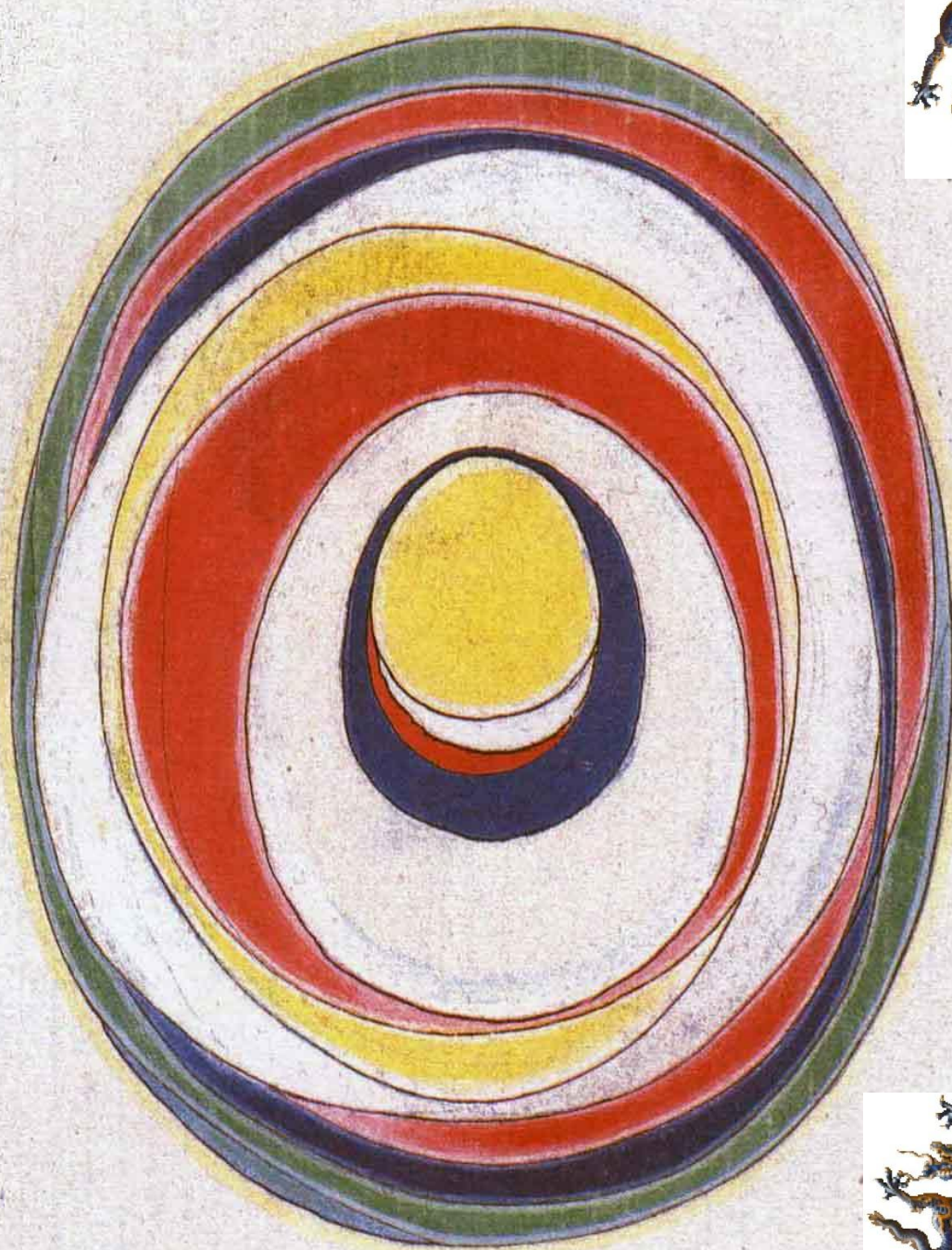
Один з
найвідоміших
китайських
міфів про
створення світу
записаний
в II
столітті до н. е.
З нього
впливає,
що в глибоку
давнину
існував лише
похмурий хаос,
в якому
поступово самі
собою
сформувалися
два начапа -

... Інь (похмурий)
та Янь (світлий)
Вони
визначили
вісім
головних
напрямків
світового
простору.
Після
встановлення
цих напрямків
дух Янь
став керувати
небесами,
а дух Інь - землею.

**СТВОРЕННЯ
ДВОХ
ПЕРШОНАЧА
Л НЕБО І
ЗЕМЛЯ
ПЕРЕБУВАЛИ
В ХАОСІ,
ПОДІБНО ДО
ВМІСТУ
КУРЯЧОГО
ЯЙЦЯ.**

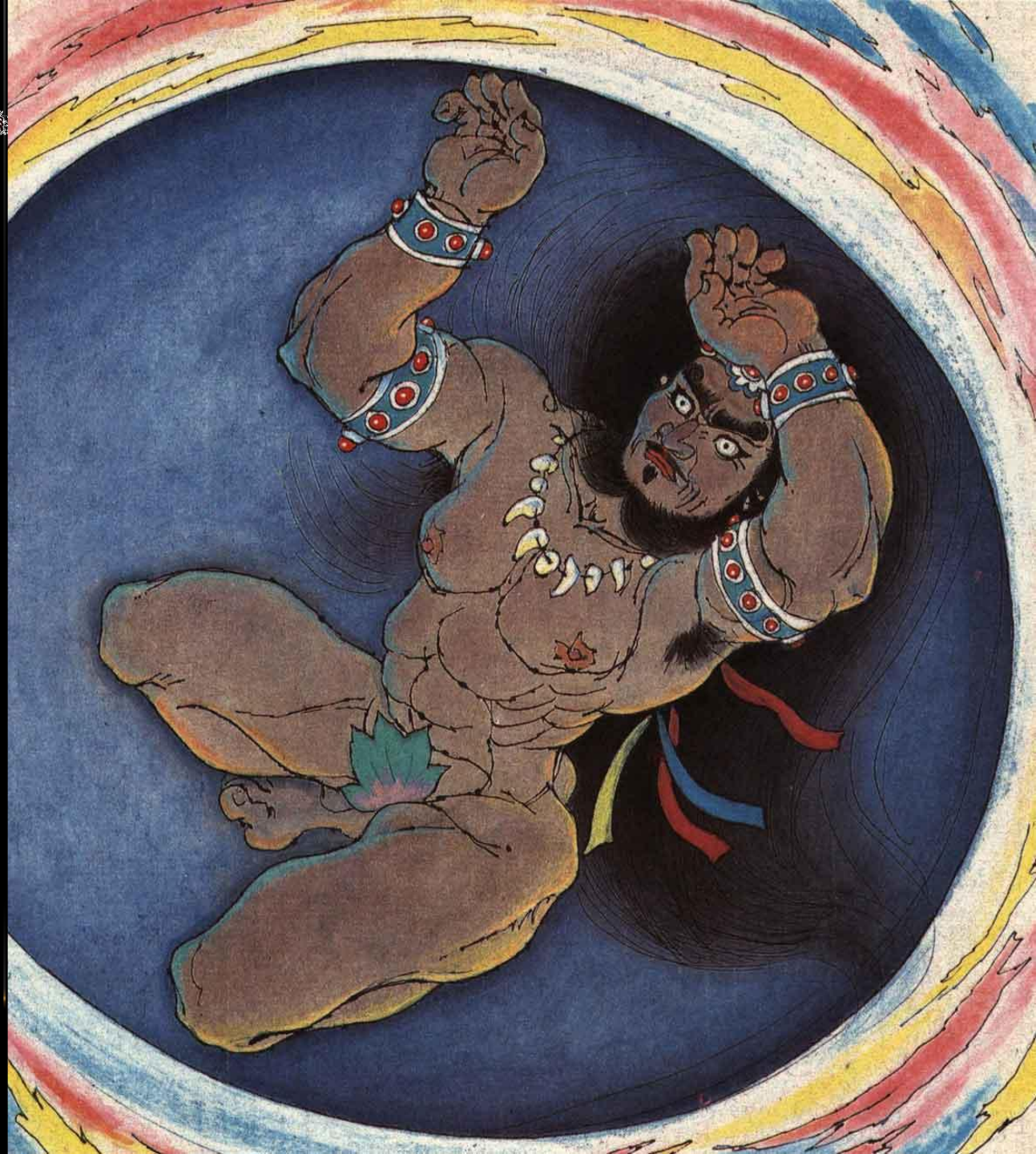

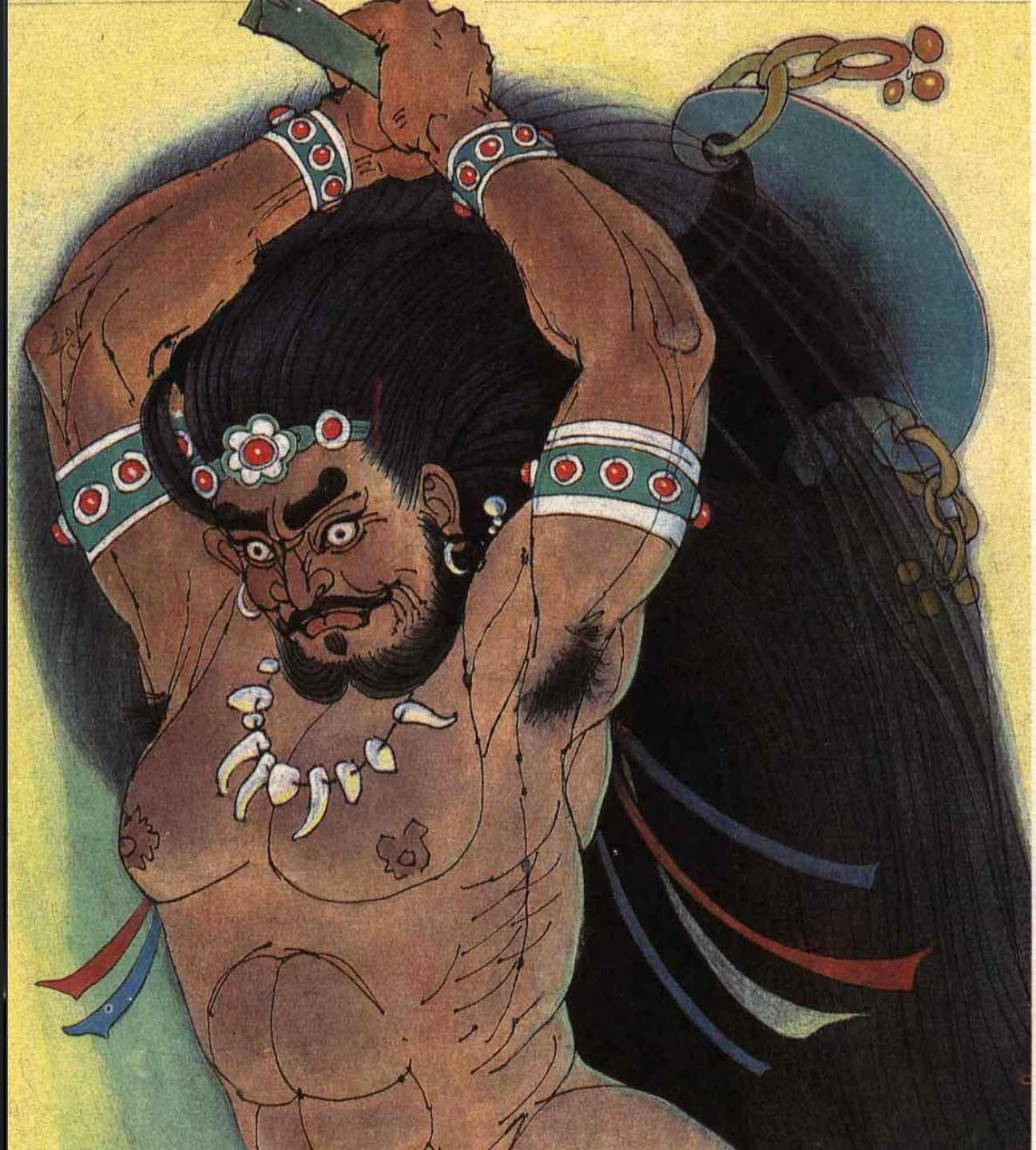
У «яйці»
спав
велетен
ь, і
звали
його
Пань-
Гу.

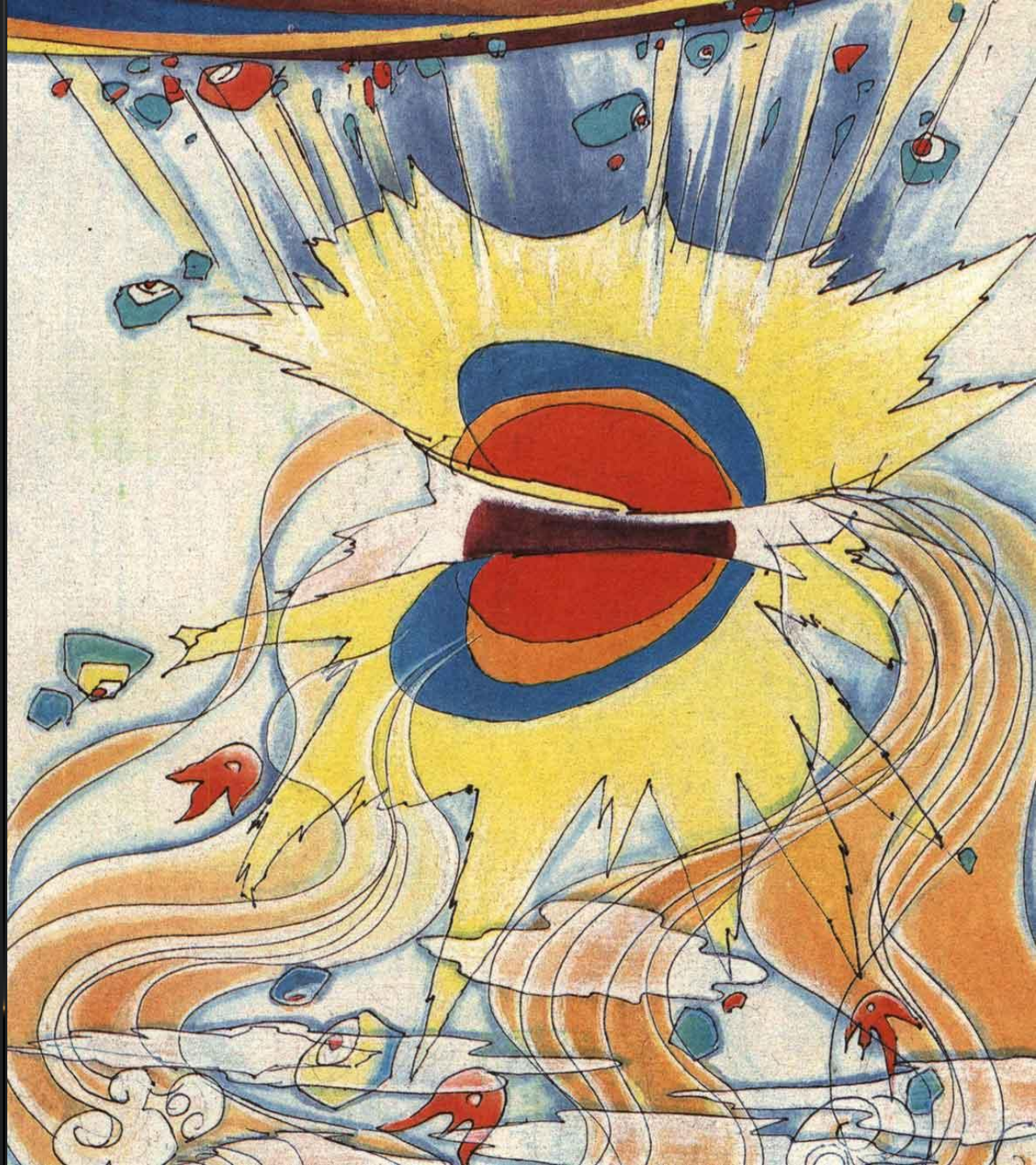
Пань-Гу
спав більше
18 тисяч
років.
Прокинувши
сь, він відчув
себе
препогано: у
«яйці» було
душно й
темно.

Тоді він
замахнувся
сокирою,
рубнув по
шкаралупі - і
вона зі
страшним
тріском
розкололася

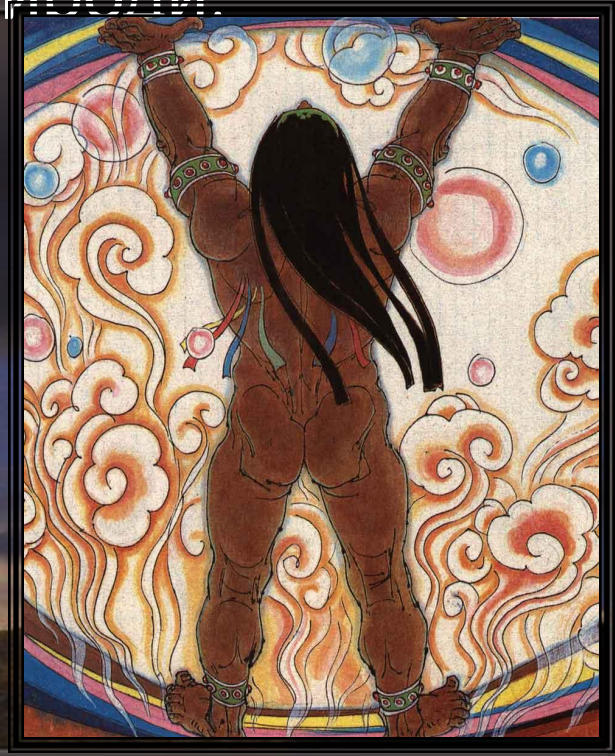

легка
речовина
шкаралупи
повільно
піднялася
вгору і стало
небом (інь),
а все чорне,
нечисте і
важке (янь)
поступово
опустилося і
стапо

Відділення неба від землі відбувалося у міру зростання Пань-Гу, з яким пов'язується і походження явищ природи:

з його вдихом народжується вітер і дощ, з видихом - грім і блискавка, він відкриває очі - настає день, закриває - настає ніч.

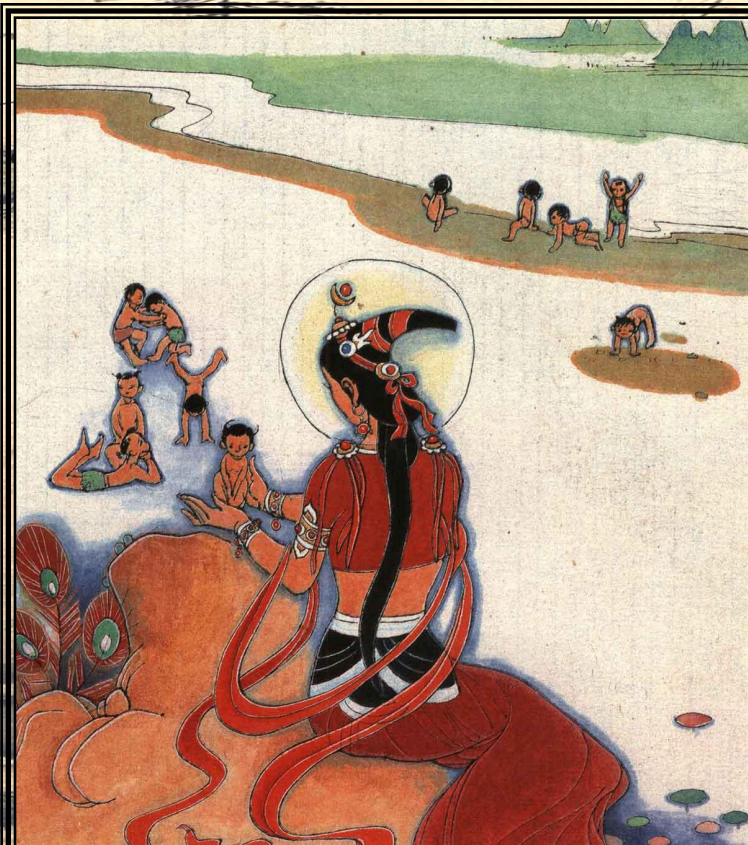
Коли Пань-Гу
вмирає, його лікті,
коліна і голова
перетворюються на
п'ять священних
гірських вершин,
волосся на його тілі -

Існує також міф про прародительку Нью-ва,
яка уявлялась у вигляді напівлюдини –
напівзмії (або дракона), вважалася
творителькою всіх речей і людей (але міф про
створення нею всесвіту невідомий).

Відповідно до одного з міфів, вона виліпила

людей

з лісу і глини

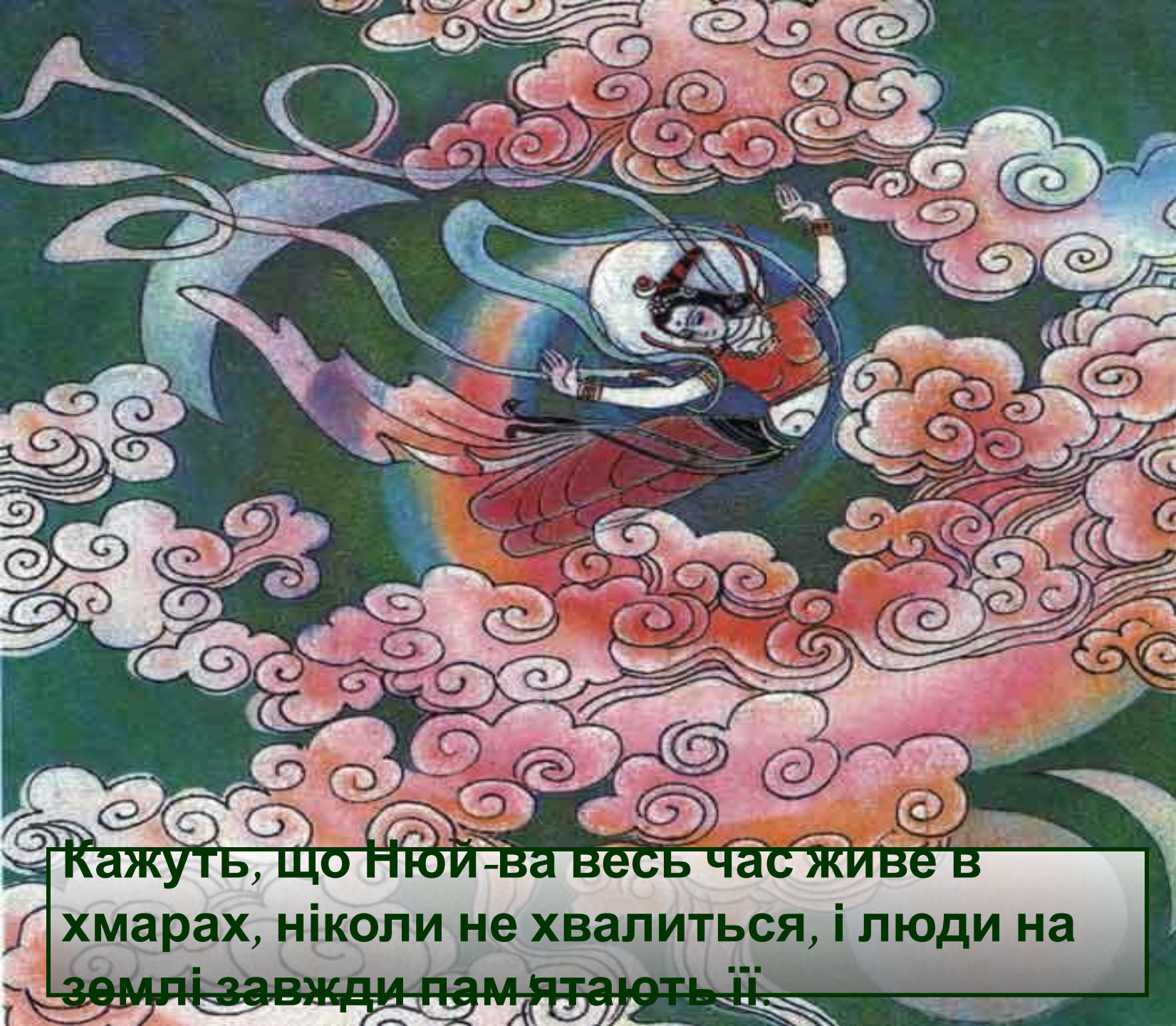

An illustration of the Chinese goddess Nüwa. She is shown from the waist up, wearing a red robe with long, flowing sleeves. Her arms are raised, and she appears to be holding or supporting a large, blue, curved structure that represents the sky. The background is a light blue sky with a full yellow moon. In the bottom right, there are stylized, swirling clouds in shades of blue and white.

**Якщо Пань-Гу не творить світ,
але сам розвивається разом
з відділенням неба від землі,
то Нюй-ва постає
і як своєрідний деміург.
Вона ремонтує частину небосхилу, що
відвалився, відрубубє ноги гігантської
черепахи і підпирає ними чотири межі неба**

... збирає очеретяний
попіл і

Кажуть, що Нюй-ва весь час живе в хмарах, ніколи не хвалиться, і люди на землі завжди пам'ятають її.

КОНФУЦІАНСТВО

**ФІЛОСОФСЬКЕ ВЧЕННЯ, ЯКЕ
ВИПРАВДОВУВАЛО НЕРІВНІСТЬ І
ЗАКРІПЛЮВАЛО ВЛАДУ ІМПЕРАТОРА.**

**КОНФУЦІЙ УЧИВ, ЩО КОЖНА ЛЮДИНА МАЄ
ВОЛОДІТИ ДВОМА ЯКОСТЯМИ: ГУМАННІСТІЮ І
ПОЧУТТЯМ ОБОВ'ЯЗКУ. ВІН МРІЯВ ПРО
СУСПІЛЬСТВО ЦІЛКОВИТОГО ПОРЯДКУ, В
ЯКОМУ КОЖЕН ЗНАЄ СВОЄ МІСЦЕ. ОСНОВА
ПОРЯДКУ – СУВОРЕ ПІДКОРЕННЯ СТАРШИМ.
СЛІПА ПОКОРА ВОЛІ СТАРШОГО – НЕОБХІДНА
УМОВА МІЦНОСТІ СУСПІЛЬСТВА. КОНФУЦІЙ
СФОРМУЛЮВАВ ЗОЛОТЕ ПРАВИЛО ЕТИКИ:
«НЕ РОБИ ЛЮДИНІ ТОГО, ЧОГО НЕ БАЖАЄШ
СОБІ».**

КОНФУЦІЙ (КОН ФУЦЗІ)

551 – 579 рр. до н.е.

ВИСЛОВИ КОНФУЦІЯ

- Чого собі не побажаєш, того не роби й іншим. («Золоте правило моралі»)
- Марне навчання без думки, небезпечна думка без навчання.
- Не будь легкий на слова, не говори недозволеного.
- Немає слова без відповіді, немає добра без подяки.
- Коли зробив помилку, не бійся її виправити.
- Молоді люди мусять удома виявляти повагу до батьків, а поза домом — пошану до старших, серйозно і чесно ставитися до справи, безмежно любити свій народ і товаришувати з добрими людьми. Якщо після цього в них ще будуть сили, нехай читають книжки.

ДАОСИЗМ

ФІЛОСОФСЬКЕ ВЧЕННЯ, ЯКЕ РОЗГЛЯДАЛО СВІТ ЯК ЄДИНЕ ЦІЛЕ. НАВЧАЛО, ЯК НАЙМЕНШИМИ ЗУСИЛЛЯМИ ДОСЯГТИ НАЙБІЛЬШОГО РЕЗУЛЬТАТУ.

ДАО – У КИТАЙСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ – ШЛЯХ, ЗАКОН ІСНУВАННЯ, ЗАГАЛЬНИЙ ЗАКОН ПРИРОДИ.
ЗАСНОВНИК ДАОСИЗМУ – УЧИТЕЛЬ
ЛАО-ЦЗИ – ПРОПОВІДУВАВ ГАРМОНІЮ ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ.

ЛАО-ЦЗИ

(604 р. до н. е. — 531 р. до н. е.)

З ПОВЧАНЬ ФІЛОСОФА ЛАО -ЦЗИ

- Закон гідних - творити добро і не сваритися.
- Причина того, що важко керувати народом, полягає в тому, що народ навчається і в ньому багато розумних.
- Будьте уважні до своїх думок - вони початок вчинків.
- Слід зробити своє серце байдужим, твердо зберігати спокій. І тоді все у світі саме змінюватиметься, а нам лишатиметься тільки споглядати.
- Той, хто діє, зазнає невдачі. Той, хто чимось володіє,— втрачає, а потім за цим жалкує. Наймудріший не діє, і тому не зазнає невдач. Він нічого не має і тому нічого не втрачає. Він просто пливе за течією життя.

- ВИЗНАННЯ ТОГО, ЩО ЛЮДИ СТВОРЕНІ ВИЩОЮ СИЛОЮ;
- ЗАКЛИК ДО ОBOB'ЯЗКОВОГО ДОТРИМАННЯ НОРМ ПОВЕДІНКИ І ПРАВИЛ, ВСТАНОВЛЕНИХ НЕБОМ;
- ПРОПАГУВАННЯ АСКЕТИЧНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.

КОНФУЦІЙ

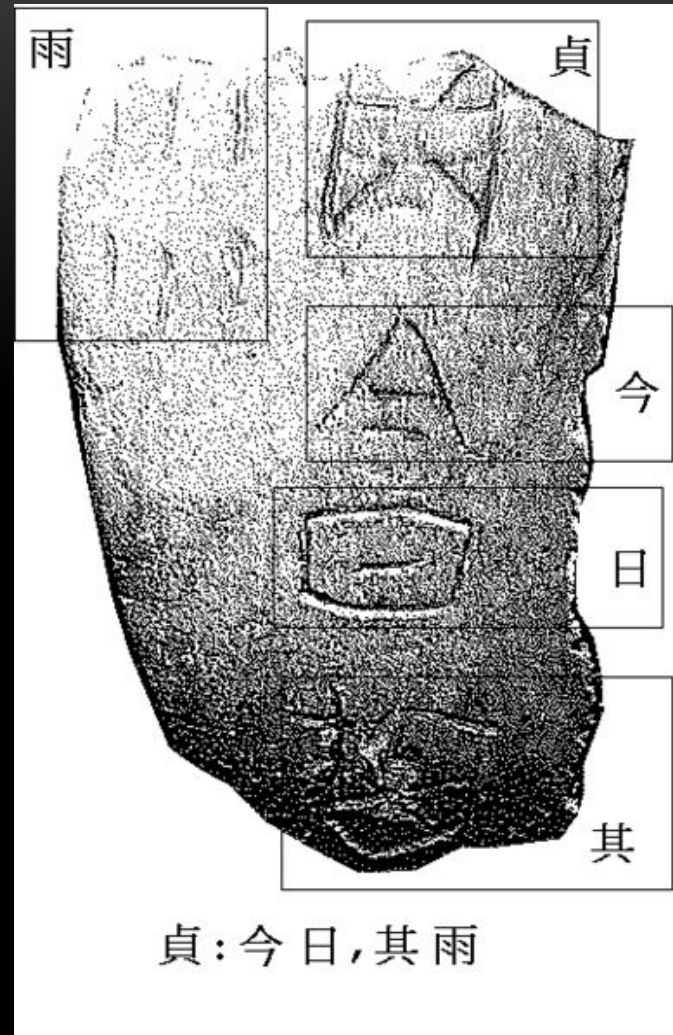
- - - поділ суспільства на керуючих і керованих ;
- сумлінне виконання своїх обов'язків ;
- - обов'язкове дотримання кожним китайцем законів Неба ;
- - найголовніший обов'язок людини – поважати і шанувати батьків;
- - заклик чиновників до навчання: тільки освічена людина може вміло керувати державою;
- - заклик укріпляти і цінувати сім'ю: „чим міцніша сім'я, тим міцніша держава

ЛАО ЦЗИ

- - все в світі влаштовано вищим розумом;
- - все живе і неживе проходить однаковий шлях;
- - не порушуй встановлений порядок своєю нерозумною поведінкою;
- - заклик до повернення людини в лоно природи;
- - пропагування простого життя без розкошів;
- - заклик не здійснювати ніяких дій, бо „хто нічого не має, той нічого не втрачає”

**НАПИС ІЗ СТАРОДАВНІХ
КИТАЙСЬКИХ ІЄРОГЛІФІВ
НА ПАНЦІРІ ЧЕРЕПАХИ**

**ВОРОЖИЛЬНА КІСТКА З
НАПИСАМИ**

ЗМІНА СТИЛІВ КИТАЙСЬКОГО ПИСЬМА

Иньские гадательные надписи	Джоуская бронза	Сяочжуань	Лишу	Кайшу	Цаошу (скоропись)	Синшу (курсив)	Сокращенное написание	
								лошадь
								рыба
								олень
								тигр
								слон
								черепаха
								солнце
								луна
								гора
								вода
								огонь
								дождь
								телега

СПОСІБ УТВОРЕННЯ НОВИХ ІЄРОГЛІФІВ

ХАО — ДОБРЕ

ЖІНКА АБО
ДОЧКА

СИН

ЖЕНЬ - ТЕРПІННЯ

НІЖ

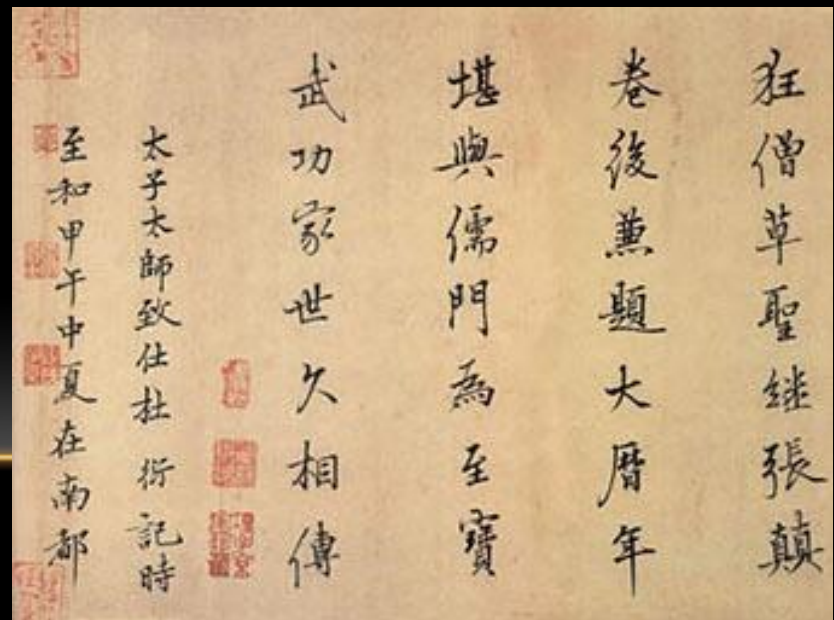
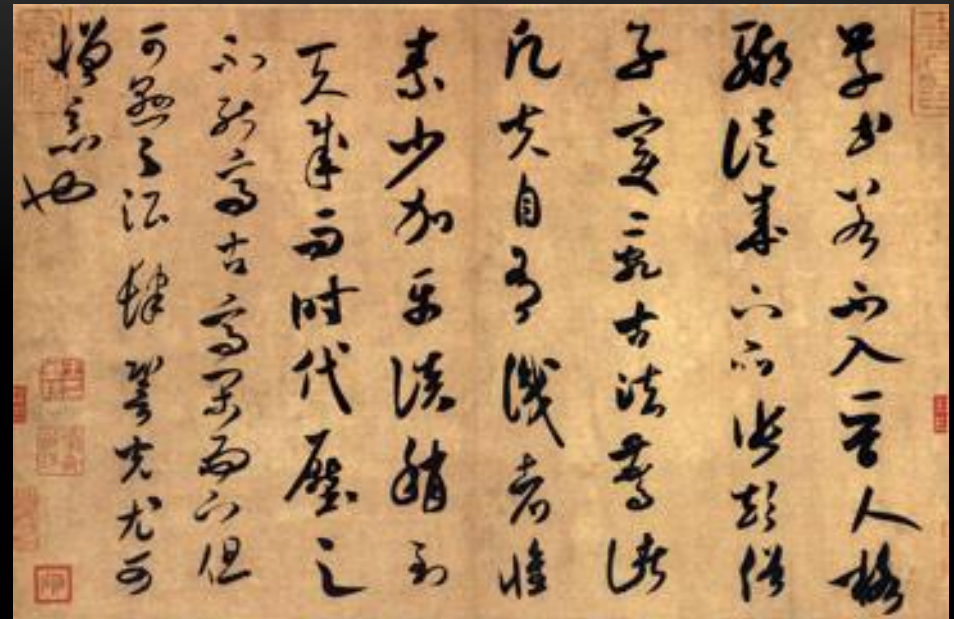

СЕРЦЕ

ВРАЗКИ ДАВНЬОКИТАЙСЬКОЇ КАЛІГРАФІЇ

Ван Сіджі

СТИЛІ КИТАЙСЬКОЇ КАЛІГРАФІЇ

КАЙШУ

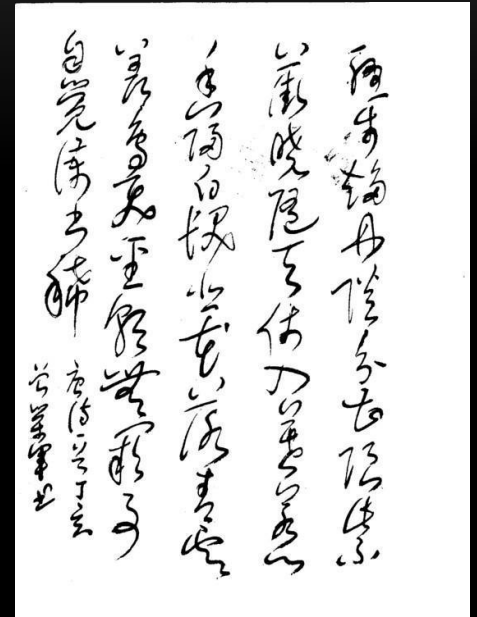
(сучасний стиль)

ЛІШУ

СЯОЧЖУАНЬ

ЦАОШУ

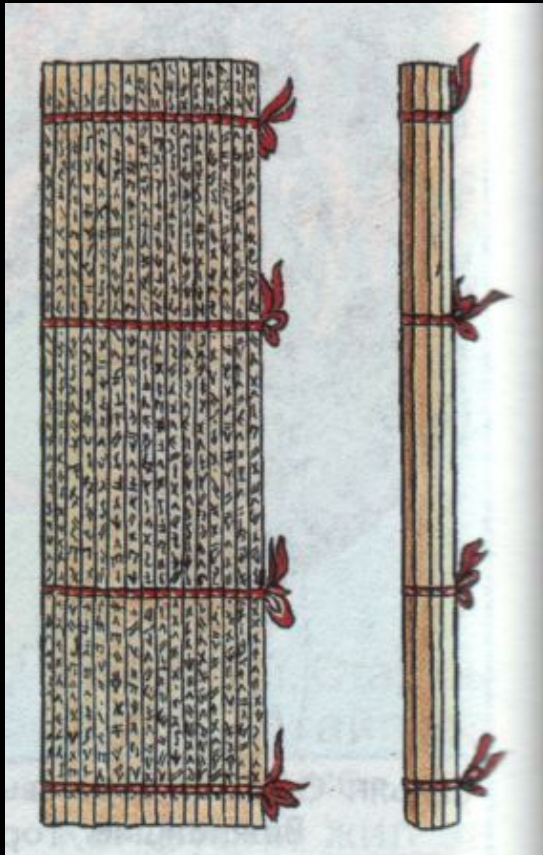
Знаряддями письма у китайців були пензлик, туш, папір, камінь для розтирання туші.

ДЛЯ НАПИСАННЯ ПЕРШИХ КНИГ ІЗ ЗАПИСАМИ ДОКУМЕНТІВ ВИКОРИСТОВУВАЛИ БАМБУКОВІ ПЛАСТИНИ. НАПИСИ РОБИЛИ ЗА ДОПОМОГОЮ ДЕРЕВ'ЯНИХ ПАЛИЧОК, ВМОЧЕНИХ У ЛАК.

ІЗ ПОЯВОЮ ШОВКУ НАЙВАЖЛИВІШІ ДОКУМЕНТИ СТАЛИ ЗАПИСУВАТИ ПЕНЗЛЕМ ТА ТУШШЮ НА ШОВКУ.

Книги з шовку

Бамбукові книги

КИТАЙ – БАТЬКІВЩИНА КНИГОДРУКУВАННЯ

КАМ'ЯНИЙ ШТАМП ДЛЯ ДРУКУ
(Китай, 179 р.)

ПРИЛАДДЯ ДЛЯ ДРУКУ З
ДЕРЕВ'ЯНОЇ ФОРМИ

РОЗВИТОК ДАВНЬОКИТАЙСЬКОЇ МЕДИЦИНИ:

ПОЗНАЧЕННЯ БІОЛОГІЧНО
АКТИВНИХ ТОЧОК

АКУПУНКТУРА – ГОЛКОТЕРАПІЯ

АСТРОНОМІЯ

- 1. Складено точний календар (104 р. до н.е.), в якому встановлена сучасна тривалість року – 365 діб;
- 2. Створена карта зоряного неба, де відмічено 32, 5 тис. зірок. Дані назви 28 сузір'ям.
- 3. У 28 р. до н.е. відкриті плями на Сонці.

ВИНАХОДИ КИТАЙЦІВ (географія) : новий спосіб складання географічних карт

СЕЙСМОГРАФ – прилад для визначення підземних поштовхів.

КОМПАС -для точного визначення місця розташування

ВИНАЙДЕНО ПОРОХ, ГАРМАТИ, КУЛІ.

РАННІ КИТАЙСЬКІ РАКЕТИ.

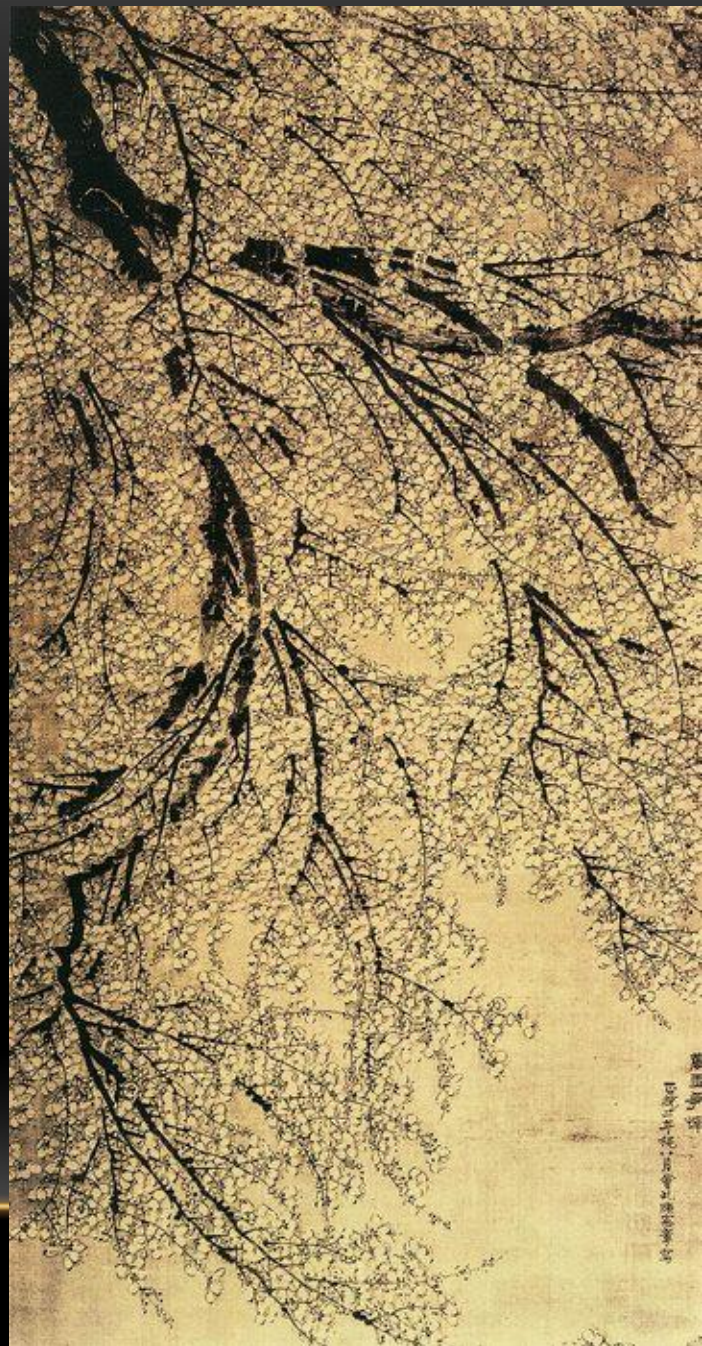
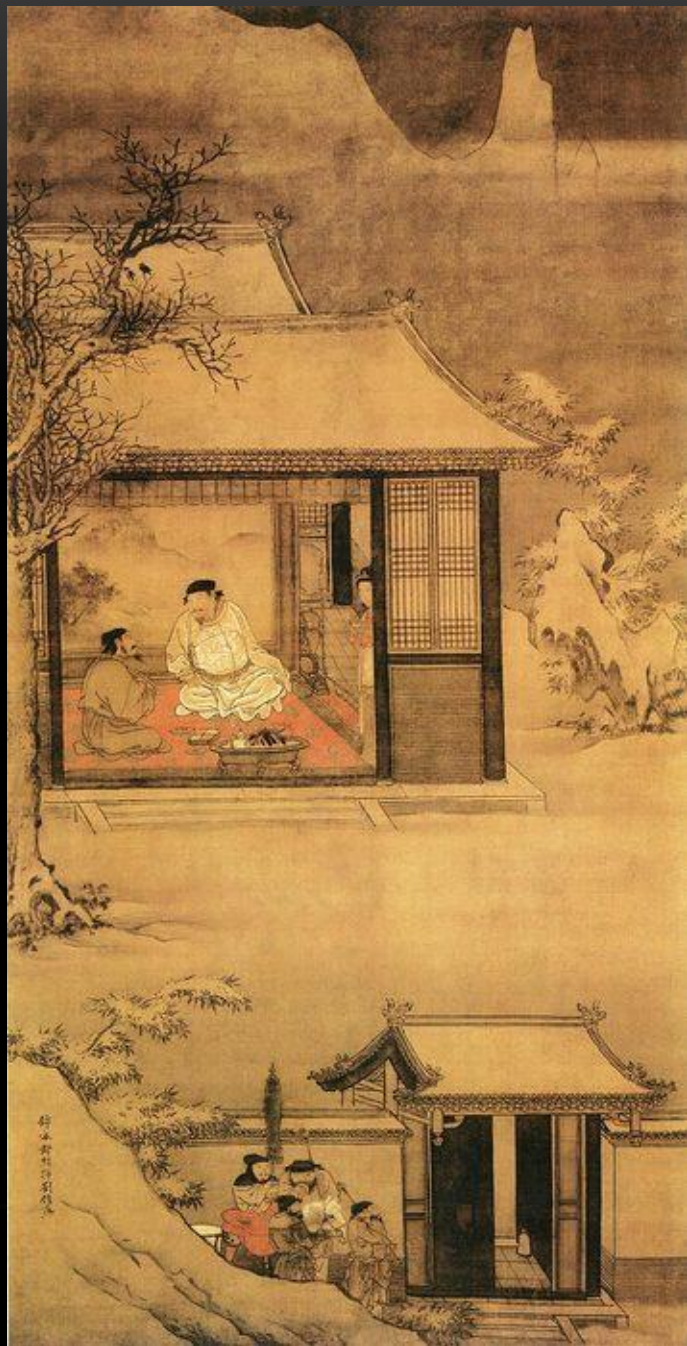
ІСТОРІЯ

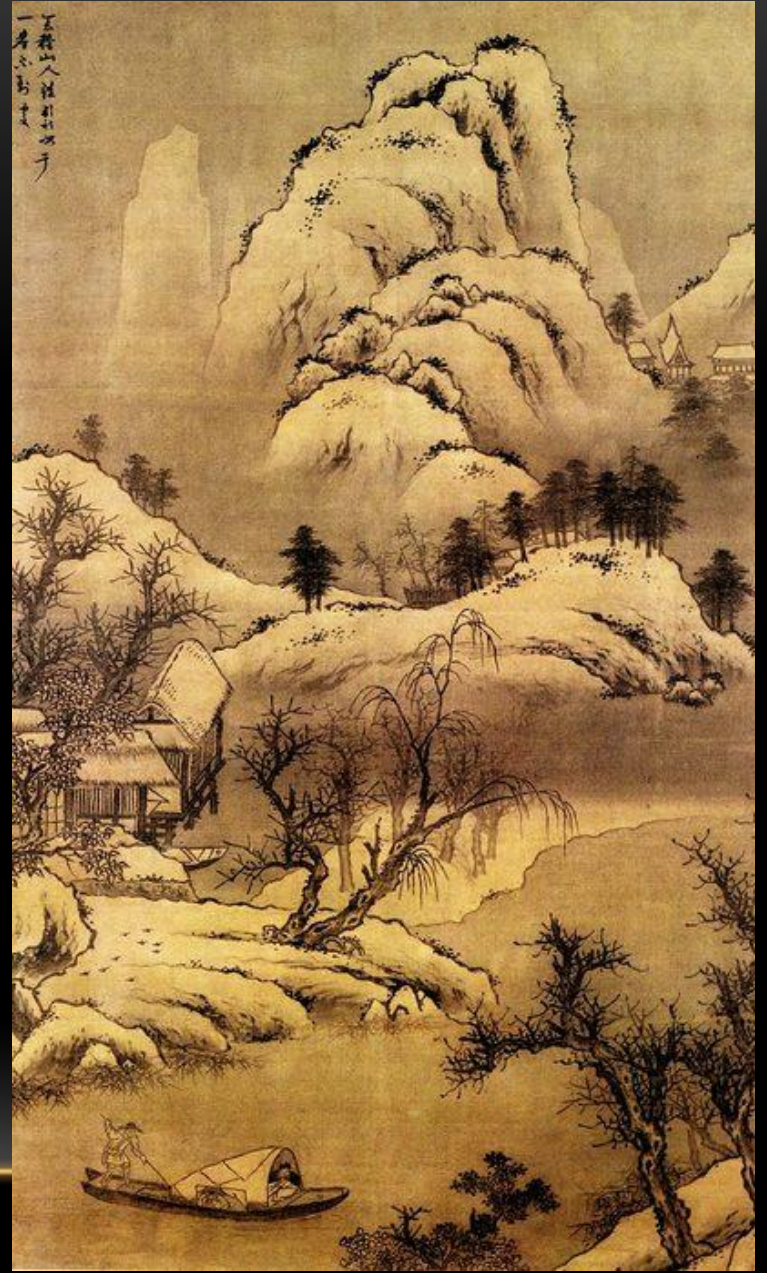
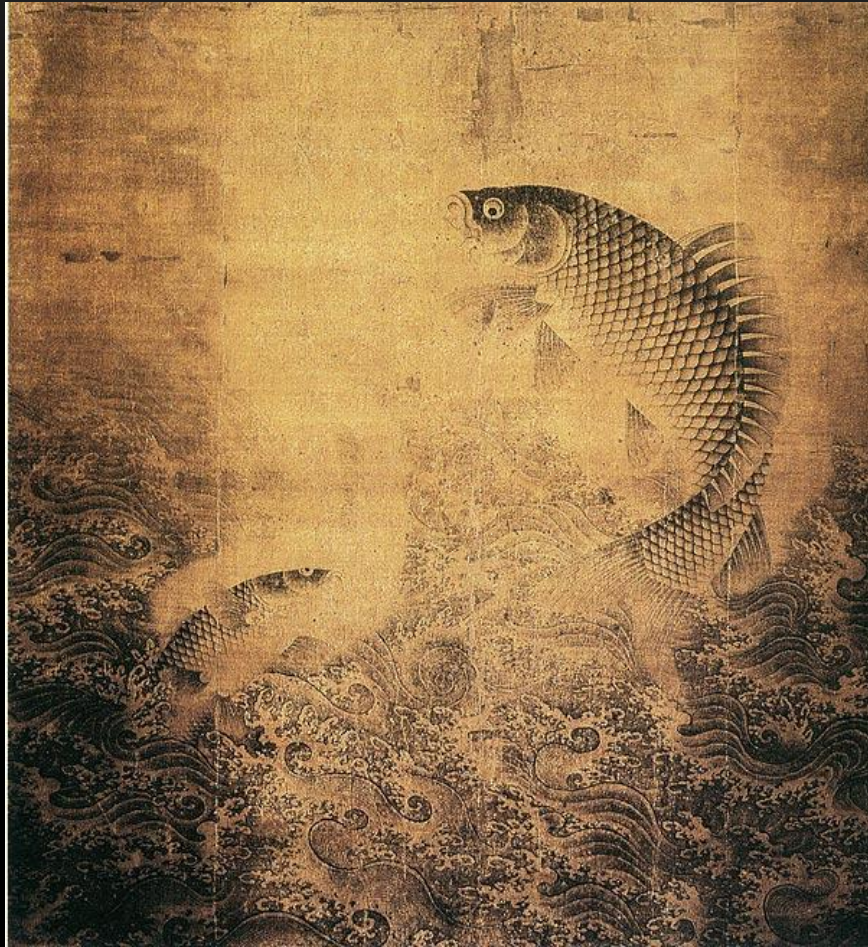
- Найвідоміший історик – Сима Цянь, якого називають „батьком китайської історії”. Ним створена і видана історія Китаю з найдавніших часів „Історичні записки” з описом усіх відомих подій та фактів, характеристиками імператорів, полководців, вельмож.

МАТЕМАТИКА

- Видано найзначнішу книгу з математики – трактат „Математика” в 9-ти книгах (II ст.. до н.е), в якому вміщено правила дій з дробами, теорема Піфагора, способи рішення завдань і рівнянь та ін..

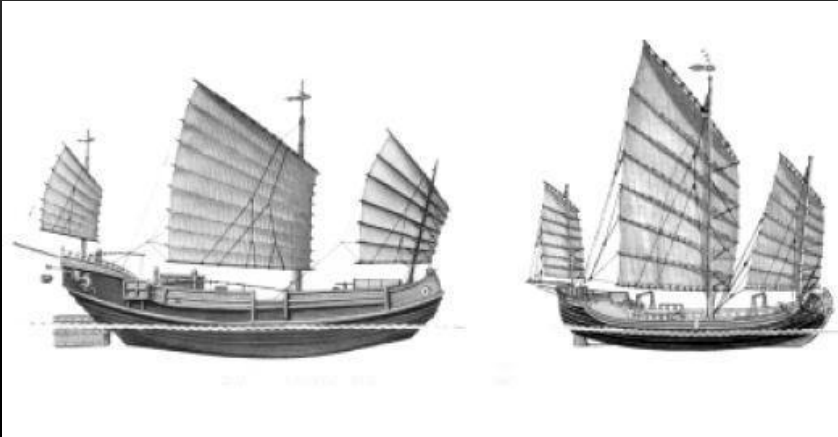
ДРЕВНЬОКИТАЙСКА ПОРЦЕЛЯНА

<http://korabli.ucoz.ru/>

ФЛОТ ДАВНЬОГО КИТАЮ

ДАВНЬОКИТАЙСЬКІ ДЖОНКИ

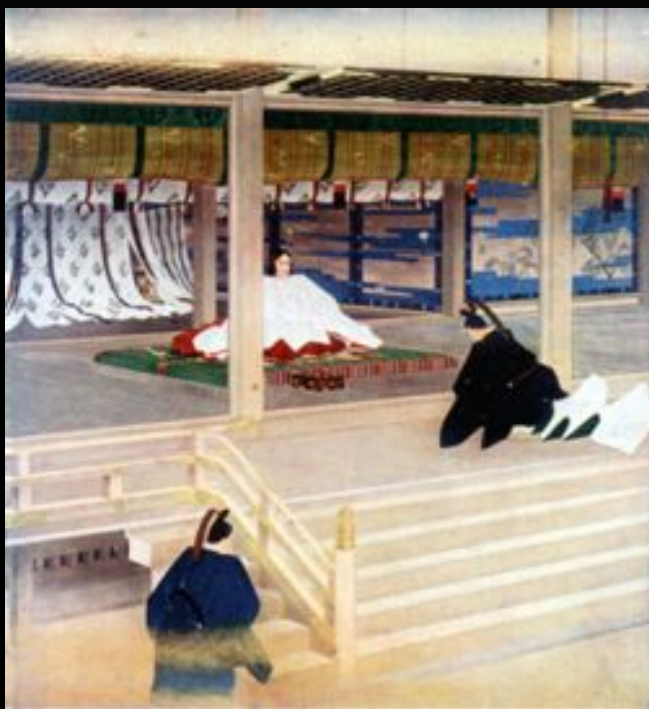
МОДЕЛЬ
ФЛАГМАНСЬКОГО
СУДНА,
ЗНАЙДЕНОГО ПІД
ЧАС РОЗКОПОК

**ПОРІВНЯЙТЕ КОРАБЛІ ХРИСТОФРА КОЛУМБА І
КИТАЙСЬКОГО АДМІРАЛА**

5. КИТАЙСЬКІ ЦЕРЕМОНІЇ

- 1. Виберіть матеріал , на якому не писали давні китайці:
а) папірус; б) бамбукові пластини;
в) шовк; г) папір.
- 2. Виберіть галузі науки, які розвивалися в Давньому Китаї:
а) математика; б) фізика; в) хімія;
г) медицина; д) географія; е) астрономія.
- 3. Для запису слів китайці користувалися:
а) ієрогліфами; б) буквами;
в) спеціальними позначками; г) цифрами.

- **4 . У сучасній китайській мові існує:**

а) 32 ієрогліфи; б) понад 100 ієрогліфів;

в) близько 6 тис. ієрогліфів;

г) 80 тис. ієрогліфів.

- **5. Перші китайські книжки записувалися на:**

а)папері; б) глиняних табличках;

в) пластинках з бамбуку; г) папірусі.

- **6. Перші паперові книги нагадували:**

а) простираadlo; б) рулон шпалер;

в) гармошку; г) віяло.

• 7. Найвідомішим філософом Давнього Китаю був:

- а) Будда; б) Григорій Сковорода;
в) Конфуцій; г) Цінь Шіхуанді.

• 8. У перекладі з китайської мови „даосизм” означає:

- а) шлях; б) доля; в) віра; г) благополуччя.

• 9. Вислів „Чим міцнішою буде родина, тим міцнішою буде держава” належить:

- а) Лао Цзи; б) Конфуцію; в) Цінь Шіхуанді; г) Лю Бану.

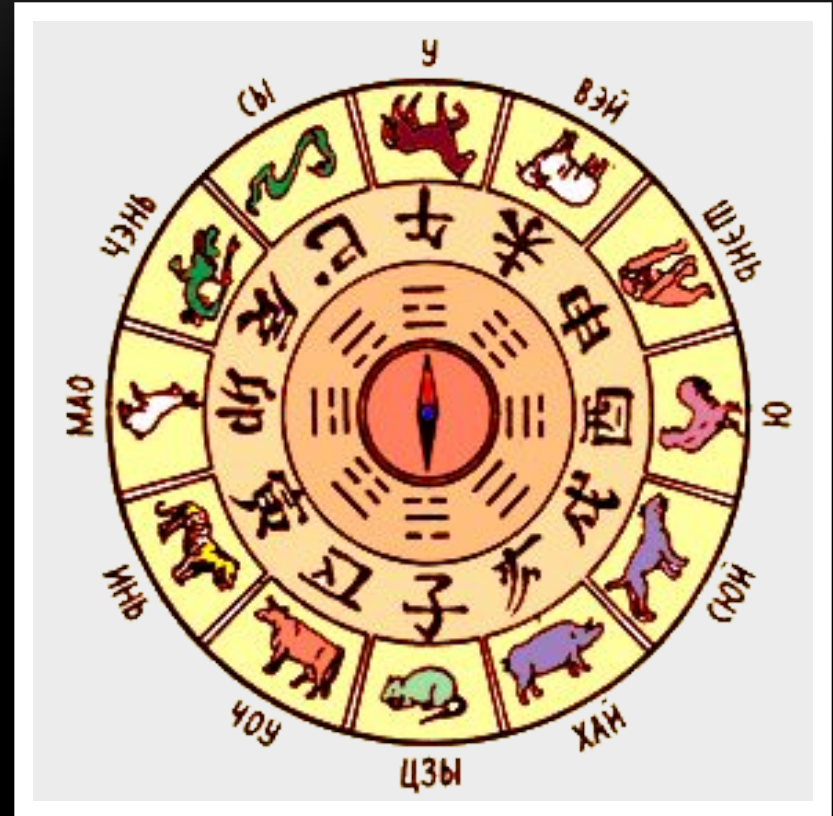
• 10. Правила поведінки, яких мали дотримуватися китайці, називалися:

- а) церемонії; б) етикет; в) дисципліна; г) режим.

КИТАЙСЬКА АРХІТЕКТУРА

ДАВНЬОКИТАЙСЬКИЙ ЗОДІАК

МОНЕТИ ДАВНЬОГО КИТАЮ

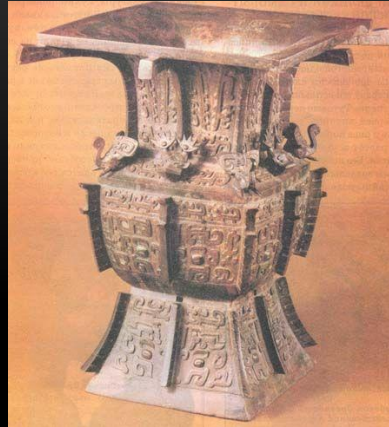

ПРЕДМЕТИ КУЛЬТУ ТА ПОВСЯКДЕННЯ

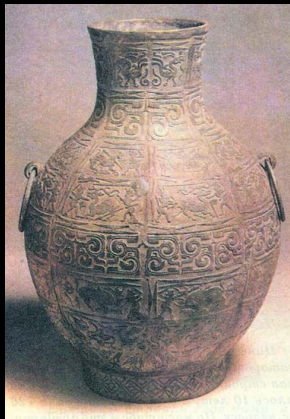
КРИШКА РИТУАЛЬНОЇ
ПСУДИНИ. X СТ. ДО Н.
Е. БРОНЗА

РИТУАЛЬНА ПОСУДИНА З
ГОЛОВАМИ ДРАКОНІВ,
СЛОНІВ ТА БАРАНІВ. XII-X СТ.
ДО Н.Е. БРОНЗА

РИТУАЛЬНА ЧАША ДЛЯ
ВИНА. XV-XI СТ. ДО Н.Е.

РИТУАЛЬНИЙ ГЛЕК ІЗ
ЗОБРАЖЕННЯМ
МИСЛИВСЬКИХ СЦЕН.
X СТ. ДО Н.Е

СВІТИЛЬНИК (СЛУЖАНКА З
ШЕНА. БРОНЗА, ЗОЛОТО,
ЛІХТАРЕМ) XI-X СТ. ДО Н.Е.

СТАТУЕТКИ ЛЕОПАРДІВ. 113
р. ДО Н.Е. З ГРОБНИЦІ ЛЮ
ШЕНА. БРОНЗА, ЗОЛОТО,
СРІБЛО, ГРАНАТ

КИТАЙСЬКИЙ ВІНАХІД – ПАРАСОЛЬКА КИТАЙСЬКА МОДА – БИНТУВАННЯ ЖІНОЧИХ НІГ

КОРАБЕЛЬ ДЛЯ ВОЇНІВ

ПАТРУЛЬНЕ СУДНО

ФЛАГМАНСЬКЕ
СУДНО АДМІРАЛА
ЧЖЕН ХЕ

СУДНО-ТАНКЕР ДЛЯ ВОДИ

ДРАКОН – СИМВОЛ КИТАЮ

- 1. Релігійне та культурне життя стародавнього Китаю знаходилося на високому для свого часу рівні і мало свої особливості та своєрідність;
- 2. Найдавніші релігійні вірування китайців пов'язувалися з Небом і культом предків.
- 3. Писемність в Китаї виникла 4 тис. тому. Записи робили на панцирах черепах, пластинках з бамбуку, шовку.
- 4. Для записів текстів китайці користувалися ієрогліфами.
- 5. Пік виготовлення книг припадає на винахід китайцями паперу, а трохи пізніше – друкування.
- 6. Найвідомішим філософом Китаю був Конфуцій, який започаткував одну з найпоширеніших релігій – конфуціанство.
- 7. Другою за популярністю релігією Китаю став даосизм.
- 8. Китайці поповнили світову скарбницю багатьма відкриттями: компасу, сейсмографу, астрономічними відкриттями, введенням у обіг нового календаря, досягненнями в галузі медицини, географії тощо.

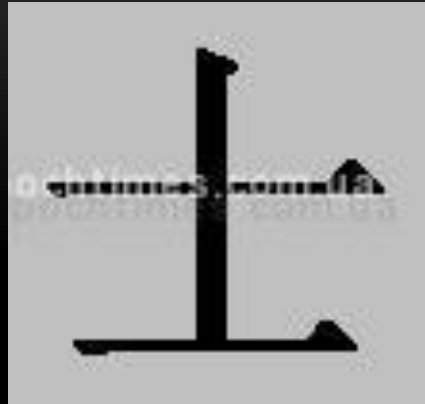

**ТРАДИЦІЙНИЙ (ЛІВОРУЧ) І СПРОЩЕНИЙ ЗАПИС
(ПРАВОРУЧ) КИТАЙСЬКОГО СЛОВА ХАНЬЦЗИ**

СПОСІБ УТВОРЕННЯ НОВИХ ІЄРОГЛІФІВ

ЦЗІ – УДАЧА

ВЧЕНИЙ, МУДРЕЦЬ

РОТ, СЛОВА, МОВА

ФО — БУДДА

ЛЮДИНА

ЧАСТКА
ЗАПЕРЕЧЕННЯ «НЕ»